

НАПРЯМИ ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ СПІВПРАЦІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сьогоднішній день все сильніше вкоріняються тенденції глобалізації та майже не лишилося країн, які не включені у систему міжнародних економічних взаємозв'язків. Для України в умовах війни, що розв'язана росією, питання стабілізації й розширення міжнародної економічної співпраці стає з кожним днем все більш важливим. Наприкінці лютого 2022 року керівництво держави офіційно підписали заявку на членство України у Європейському Союзі. Тому вважаємо за потрібне звернути увагу на економічне співробітництво, у першу чергу, з країнами ЄС. Однією з таких країн є Чехія.

Існує декілька аргументів на користь співпраці України та Чехії, серед яких, слід відзначити: вигідне географічне розташування Чехії в економічному плані: держава розташована у Центрі Європи, тому лежить на перетині численних товарно-грошових потоків; в Чехії українці – найбільша національна діаспора республіки, що має статус національної меншини (на початку 2023 року у Чехії проживало 636 тисяч осіб) [1]; іноземці можуть відкривати у Чехії власні фірми будь-якого типу, а статутний капітал може складати навіть 1 крону; і головне – Чехія одна з країн, яка активно підтримує українську сторону у війні. Наявні такі напрями співпраці, як культурно-гуманітарний, науково-технічний, міжрегіональний та найбільш важливий – економічний.

На рис. 1 наведено динаміку обсягів зовнішнього товарообігу між Україною та Чехією за 2012-2021 роки. Слід зазначити, що тільки у 2014 і 2015 роках обсяги експорту до Чехії перевищували обсяги імпорту. Причинами зазначеної тенденції є наявність проблем у грошово-валютній сфері, обумовлені початком військової агресії РФ та втратою Україною частки території. З 2012 до 2015 року спостерігалось падіння обсягів імпорту майже у 2 рази (з 1246700 до 479719 тис. дол. США), після чого ситуація різко змінюється, і з 2015 до 2019 року активно зростає, проте не досягає значень 2012 року, зупиняючись на відмітці у 1165527 тис. дол. США. У 2020 році імпорт скорочується до 969205 тис. дол. США, що імовірно стало наслідком світової пандемії. У 2021 році імпорт з Чехії продовжив своє зростання (досягнув 1480801 тис. дол. США). Динаміка експорту України до Чехії за період з 2012 до 2021 року також має хвилеподібний вигляд. За 2012-2015 рр. найбільше значення було зафіксовано у 2013 році (823750 тис. дол. США), а найменше у 2015 р. (540951 тис. дол. США). Далі динаміка дуже схожа на динаміку імпорту: з 2015 до 2019 спостерігалось зростання (до 920889 тис. дол. США), після чого у 2020 р. відбулося падіння обсягів (до 826694 тис. дол. США), а у 2021 р. різке зростання до 1414558 тис. дол. США. За період 2012-2021 рр. сальдо було додатним у 2014-2015 рр., а в усі інші роки залишалось від'ємним.

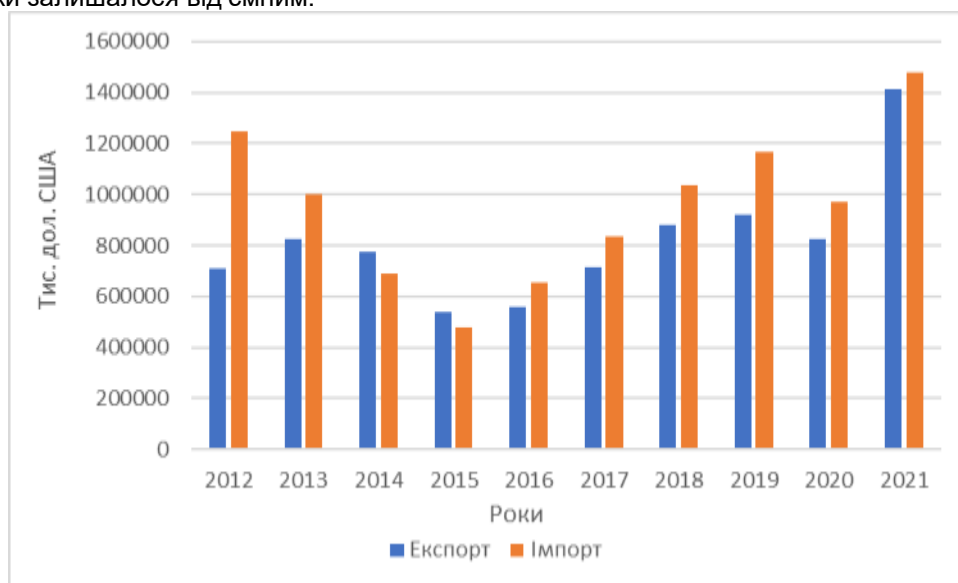

Рисунок 1 – Динаміка експорту та імпорту України та Чехії, тис. дол. США (поточна вартість) [2].

Не менш важливою складовою міжнародного економічного співробітництва нашої країни з Чеської Республіки є рух капіталів, у вигляді інвестиції. На рис. 2 наведено динаміку обсягів чеських інвестицій в Україну за 2012-2020 рр. Спостерігається певне коливання показників, проте загалом простежується тенденція до зростання обсягів інвестування. Станом на 31.12.2021 Чеська Республіка інвестувала в економіку України 213,0 млн дол. США прямих інвестицій. Українських інвестицій у Чеську Республіку за той же період не зафіксовано, за винятком 2017 р. у розмірі 500 тис. дол. США [3].

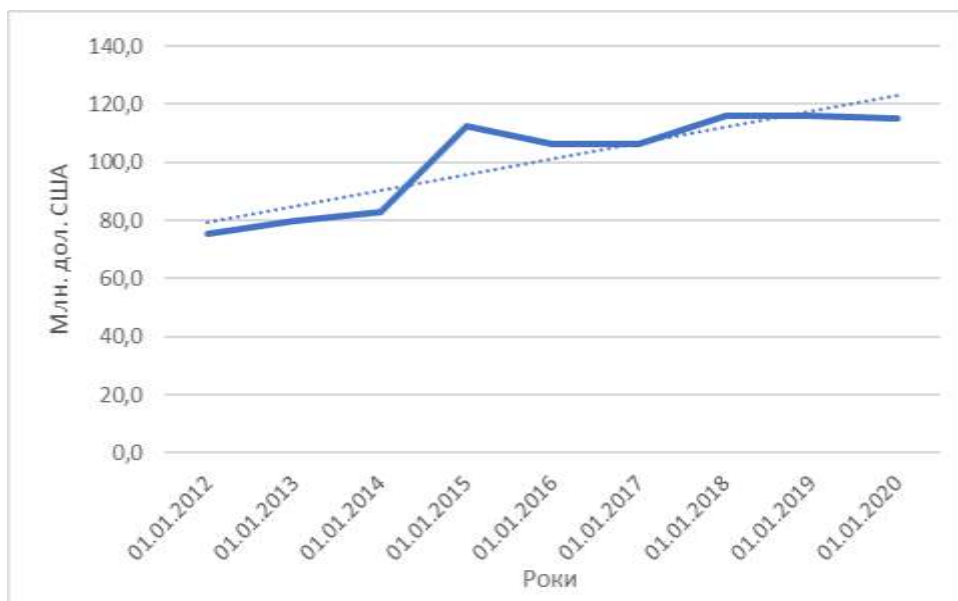

Рисунок 2 – Прямі інвестиції з Чеської республіки в економіці України (2015-2019), млн. дол. США [4]

Ще одним напрямом взаємодії наших країн виступає науково-технічне співробітництво, що базується на Угоді про наукове співробітництво між Національною академією наук України та Академією наук Чеської Республіки (31.10.2000 р.) та Угодою між Кабінетом Міністрів України та Урядом Чеської Республіки про науково-технологічне співробітництво (19.12.2011 р.). Для виконання міждержавної Угоди створено Спільний українсько-чеський комітет з науково-технологічного співробітництва. З початком повномасштабної війни чеські науково-дослідні заклад та, власне, Академія наук України виступили на підтримку нашої держави та запровадили декілька додаткових наукових та стипендіальних програм для науковців з України.

Наостанок, варто згадати міжрегіональне співробітництво України з Чеською Республікою. На даному рівні укладено близько 30 угод про співпрацю. Партнерами стали 20 міст і містечок обох країн, контакти існують між 10 краями Чехії та 6 областями України. Найбільш жваво бере участь Закарпатська область. Даний вид співпраці передбачає також офіційні візити та переговори [3].

Чеська Республіка виступає надійним партнером України на міжнародній арені, особливо стосовно підтримки суверенітету і територіальної цілісності у ці непрості часи, підтримує євроінтеграційний та євроатлантичний курс України та сприяє протистоянню російській агресії.

Список використаних джерел:

1. Válová I. Vnitro: Počet cizinců na území setrvale stoupá. Z Ukrajiny loni odešlo přes patnáct milionů lidí [Електронний ресурс] / Irena Válová. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/fjojm> (дата звернення: 03.04.2023).
2. World Integrated Trade Solution. Ukraine trade balance, exports and imports [Електронний ресурс] / World Integrated Trade Solution – Режим доступу до ресурсу: <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/UKR/Year/2000/TradeFlow/EXPIMP> (дата звернення: 03.04.2023).
3. Посольство України в Чеській Республіці. Співробітництво [Електронний ресурс] / Посольство України в Чеській Республіці // 2022 – Режим доступу до ресурсу: <https://czechia.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo>.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 03.04.2023).